

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 85 0 P 038035 17 Rev
Banjaluka, 12.01.2018. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u Banjaluci u vijeću sastavljenom od sudija: Stake Gojković, kao predsjednika vijeća, Biljane Tomić i Violande Šubarić, kao članova vijeća u pravnoj stvari tužitelja Grad D. (ranije Opština D.), koga zastupa Pravobranilaštvo Republike Srpske, Sjedište zamjenika u Doboju, protiv tužene Lj.M., advokata iz D., ..., koju zastupa punomoćnik M.N., advokat iz D., radi sticanja bez osnova, vrijednost predmeta spora: 34.457,50 KM, odlučujući o reviziji tužene protiv presude Okružnog suda u Doboju broj: 85 0 P 038035 16 Gž 2 od 24.11.2016. godine, na sjednici održanoj dana 12.01.2018. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se usvaja, presuda Okružnog suda u Doboju broj: 85 0 P 038035 16 Gž 2 od 24.11.2016. godine preinačava, tako što se žalba tužitelja odbija i potvrđuje presuda Osnovnog suda u Doboju broj: 85 0 P 038035 15 P 2 od 08.4.2016. godine.

Obavezuje se tužitelj da tuženoj na ime troškova revizionog postupka isplati iznos od 2.316,25 KM, u roku od 30 dana.

Obrazloženje

Presudom Osnovnog suda u Doboju, broj: 85 0 P 038035 15 P 2 od 08.4.2016. godine odbijen je zahtjev tužitelja da se obaveže tužena da mu, na ime sticanja bez osnova, isplati ukupan iznos od 34.457,50 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od 12.6.2013. godine do konačne isplate i da mu nadoknadi troškove parničnog postupka. Obavezan je tužitelj da tuženoj, na ime troškova parničnog postupka, isplati iznos od 7.020,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od dana donošenja presude, 08.4.2016.godine, do isplate.

Presudom Okružnog suda u Doboju broj: 85 0 P 038035 16 Gž 2 od 24.11.2016. godine žalba tužitelja je uvažena i prvostepena presuda preinačena tako da je obavezana tužena da tužitelju, na ime sticanja bez osnova, isplati ukupan iznos od 34.457,50 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od dana podnošenja tužbe, 12.6.2013. godine do konačne isplate, kao i da mu nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 4.500,00 KM, te je odbijen zahtjev tužene da joj tužitelj nadoknadi troškove parničnog postupka.

Tužena blagovremenom revizijom pobija drugostepenu odluku zbog pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da se osporena presuda preinači tako da se odbije žalba tužitelja i potvrdi prvostepena presuda te obaveže tužitelj da joj naknadi troškove revizionog postupka.

Tužitelj predlaže da se revizija odbije kao neosnovana.

Revizija je osnovana.

Predmet postupka je zahtjev tužitelja da se obaveže tužena da mu, po osnovu sticanja bez osnova, isplati iznos od 34.457,50 KM, sa pripadajućom zateznom kamatom, od dana podnošenja tužbe do isplate i troškovima postupka.

Iz rezultata dokaznog postupka i navoda parničnih stranaka proizlazi da je tužena iz ovog postupka, kao punomoćnik-advokat, zastupala S.R., N.B., M.P. i M.C., kao tužitelje protiv Opštine D. (pravnog prednika tužitelja iz ovog postupka) kao tužene, radi utvrđenja odnosno obezbjeđenja stanova, u predmetu Osnovnog suda u Doboju broj: 85 0 P 006539 09 P; da je u tom postupku, dana 30.06.2010. godine, donesena prvostepena presuda kojom je usvojen tužbeni zahtjev tužitelja, te tužena Opštine D. (sada Grad D.), obavezana da tužiteljima naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 51.962,50 KM; da je ta presuda preinačena samo u pogledu odluke o troškovima postupka, tako da je presudom Okružnog suda u Doboju broj: br.85 0 P 006539 10 Gž od 29.12.2010. godine ta naknada snižena na iznos od 34.457,50 KM; da je pravni prednik tužitelja, postupajući po navedenim presudama, dana 12.07.2011.godine, na račun tužene, kao punomoćnika tužitelja u toj parnici, uplatila iznos od 34.457,50 KM; da je povodom revizije tužene u toj ranijoj parnici Vrhovni sud Republike Srpske donio presudu broj: 85 0 P 006539 11 Rev od 01.08.2012. godine kojom je preinačio drugostepenu presudu tako da je odbijen zahtjev tužitelja u cjelini; da je tužena obavjestila tužitelje koje je zastupala da su sredstva na ime naknade troškova postupka legla na njen račun i da tužitelji nisu tražili isplatu tih sredstava uz obrazloženje da uplaćeni iznos upravo predstavlja troškove odnosno naknadu za njen rad koju joj svakako duguju.

Kod takvog stanja stvari tužitelj smatra da se tužena – prijemom sredstava dosuđenih na ime troškova postupka, čija isplata je temeljena na sudskoj odluci koja je u postupku po vanrednom pravnom lijeku preinačena, tako da je otpao pravni osnov te isplate – neosnovano obogatila u smislu odredbe člana 210. stav 2. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni List SFRJ“ br. 29/78, 39/85, 45/89 i 57/89, te „Službeni glasnik RS“, br 17/93, 3/96, 39/03 i 74/04 – u daljem tekstu: ZOO), te da mu je, primjenom odredbe člana 214. istog zakona, dužna taj iznos vratiti zajedno sa zateznom kamatom od dana podnošenja tužbe.

Tužena se protivi ovakvom zahtjevu isticanjem prigovora pomanjkanja pasivne legitimacije, jer da ona nije ni u kakvom materijalnopravnom odnosu sa tužiteljem i da je – u parnici u kojoj su donesene naprijed navedene sudske odluke, na temelju kojih je izvršena predmeta isplata – bila samo punomoćnik tužitelja, a ne stranka u postupku, te da je ta sredstva u tom svojstvu i primila.

Suprotno odluci drugostepenog suda i tvrdnjama i shvatanju tužitelja, prvostepeni sud nije pogriješio kada je odbio tužbeni zahtjev.

Obligacionopravni odnos sticanja bez osnova postoji kada dio imovine jedne osobe pređe u imovinu druge osobe, a taj prelazak nema osnova u pravnom poslu ili zakonu ili kada se neka isplata izvrši s obzirom na osnov koji se nije ostvario ili koji je kasnije otpao (član 210. ZOO).

Tužena je u ranijoj, naprijed opisanoj, parnici učestvovala kao punomoćnik tužitelja iz te parnice. U punomoćju nisu bila bliže određena ovlaštenja pa je kao advokat, pored svih drugih radnji opisanih u odredbi člana 305. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13 – u daljem tekstu: ZPP), bila ovlaštena da od protivne stranke primi dosuđene troškove postupka, saglasno odredbi iz stava

3. istog člana. Dakle, tužena je kao punomoćnik tužitelja, kojima je pravosnažnom presudom iz ranijeg postupka, na ime troškova postupka, dosuđen iznos od 34.457,50 KM, bila ovlaštena i primila je isplatu tog iznosa od strane tužitelja koji je pravosnažnom presudom bio obavezan na to plaćanje.

Prema tome, nije osnovana, niti od uticaja na rješenje ovoga spora tvrdnja tužitelja u kojoj se iscrpljuje njegova žalba, da nije ni trebao predmetnu isplatu izvršiti tuženoj, pri čemu zaboravlja da je to uradio potpuno dobrovoljno, bez ičijeg traženja i bez ikakve intervencije same tužene.

Kada je tužitelj izvršio svoju obavezu plaćanja naknade troškova dosuđenih suprotnoj stranci u iznosu od 34.457,50 KM, tada nije od pravnog značaja činjenica da je plaćanje izvršeno na račun njihovog punomoćnika, što je, kako je naprijed rečeno, bilo u skladu sa zakonom. Zbog navedenog tužena nije pasivno legitimisana u parnici za povrat novčanih sredstava koja je primila od tužitelja kao punomoćnik stranaka, u njihovo ime i za njihov račun.

Istina, kasnije je otpao pravni osnov temeljem kojeg je izvršena sporna isplata, pa je nastupila obaveza vraćanja primljenog (član 210, stav 2. ZOO), ali prema osobi, odnosno osobama u čiju je imovinu prešao uplaćeni iznos, a to nije tužena koja je taj iznos primila u svojstvu punomoćnika – u korist osoba koje je zastupala, to jeste u korist tužitelja iz ranije parnice, S.R., N.B., M.P. i M.C.

Drugostepeni sud pogrešno zaključuje da bi se tužena oslobodila obaveze vraćanja spornog iznosa samo da je uplaćena sredstva isplatila osobama koje je zastupala i kojima je taj iznos i bio dosuđen. Čak i pod uslovom da je tako (a nije iz naprijed objašnjenih razloga), iz činjeničnog utvrđenja proizlazi da je tužena obavjestila lica koje je zastupala da je naknada, dosuđena im za troškove postupka, legla na njen račun i da oni nisu tražili isplatu tog iznosa saglasivši se da to predstavlja naknadu za rad tužene kao punomoćnika-advokata u ranijem postupku. Dakle, tužena od tada ta sredstva drži kao naknadu za obavljene rad, po osnovu ovlaštenja stranaka koje je zastupala i u čije ime i račun je uplata i izvršena, pa nije od uticaja činjenica da su sredstva ostala na njenom računu, na čemu insistira tužitelj i na kojoj činjenici drugostepeni sud zasniva svoju odluku. Uostalom, i da nije bilo tako, to bi bio odnos koji bi se ticao tužene kao punomoćnika i stranaka koje je zastupala u ranijoj parnici.

Prema navedenom, u pobijanoj odluci je pogrešno primjenjeno materijalno pravo slijedom čega je, na osnovu odredbe člana 250. stav 1. ZPP, odlučeno kao u izreci.

Kako je na opisani način ovaj revizionni sud preinačio pobijanu presudu, to je saglasno odredbama člana 397. stav 2. i člana 386. stav 1. ZPP, tužitelj (pored obaveze na naknadu troškova postupka određene prvostepenom presudom) obavezan da tuženoj nadoknadi i troškove revizionog postupka, u iznosu od 2.316,25 KM, koji se, saglasno tarifnom broju 2. i članu 12. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad advokata („Službeni glasnik RS“ br. 8/05) sastoji od troškova sastava revizije, te troškova uplaćene takse na reviziju.

Predsjednik vijeća
Staka Gojković

Za tačnost otppravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarne
Amila Podrašćić